

1. สถานการณ์ภายในประเทศ

1.1 การผลิต

- สิ้นสุด ส.ค.61 มีฟาร์มปลานิลที่ได้รับการรับรองมาตรฐาน GAP จำนวน 3,192 ฟาร์ม และฟาร์มที่ได้มาตรฐาน SL (Safety level) จำนวน 29,144 ฟาร์ม คิดเป็น 9.8% ของจำนวนฟาร์มปลานิลทั้งหมด (328,209 ฟาร์ม) (กลุ่มพัฒนาระบบคุณภาพแหล่งผลิต, กองวิจัยและพัฒนาการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืด, กลุ่มวิจัยและวิเคราะห์สถิติการประมง)

- ส.ค.61 ผลผลิตปลานิลเบื้องต้น 13,404 ตัน ลดลง 2.1% จากเดือนก่อน และเมื่อเทียบกับเดือนเดียวกันปีก่อนผลผลิตเพิ่มขึ้น 0.4% (กลุ่มวิจัยและวิเคราะห์สถิติการประมง)

- ม.ค.-ส.ค.61 ผลผลิตปลานิลเบื้องต้น 124,369 ตัน เพิ่มขึ้น 2.8% เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อน สำหรับเดือน ก.ย. 61 คาดว่าปริมาณผลผลิตปลานิลเพิ่มขึ้น 24.7% เมื่อเทียบกับเดือนก่อน เนื่องจากภัยน้ำท่วมบางพื้นที่ ส่งผลให้เกษตรกรจับผลผลิตจำหน่ายก่อนกำหนด เพื่อหลีกเลี่ยงความสูญเสีย

1.2 ราคาปลานิล

- ส.ค.61 ราคาปลานิลหน้าฟาร์ม ภาคกลาง ขนาดใหญ่ 40.38 บาท/กก. ขนาดกลาง 32.99 บาท/กก. และขนาดเล็ก 24.50 บาท/กก. ขนาดใหญ่และขนาดกลางปรับตัวเพิ่มขึ้น 4.7% และ 1.5% ขณะที่ขนาดเล็กปรับตัวลดลง 4.0% ตามลำดับ เมื่อเทียบกับเดือนที่ผ่านมา (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร)

- ส.ค.61 ราคาขายส่ง ขนาดใหญ่ 50.00 บาท/กก. ขนาดกลาง 39.00 บาท/กก. และขนาดเล็ก 30.00 บาท/กก. โดยขนาดใหญ่ปรับตัวเพิ่มขึ้น 12.8% ขนาดกลางไม่เปลี่ยนแปลง และขนาดเล็กปรับตัวลดลง 0.2% ตามลำดับ เมื่อเทียบกับเดือนที่ผ่านมา (ตลาดไท)

- ส.ค.61 ราคาขายปลีก ณ ตลาดกรุงเทพฯ ขนาดใหญ่ 70.61 บาท/กก. และขนาดกลาง 62.00 บาท/กก. โดยทุกขนาดปรับตัวลดลง 3.5% และ 0.5% ตามลำดับ เมื่อเทียบกับเดือนที่ผ่านมา (กระทรวงพาณิชย์)

1.3 การค้าต่างประเทศ

● การส่งออกปลานิล

- ม.ค.-ก.ค. 61 ไทยส่งออกปลานิลและผลิตภัณฑ์ 6,413.5 ตัน มูลค่า 239.4 ล้านบาท ทั้งปริมาณและมูลค่าเพิ่มขึ้น 79.8% และ 9.6% ตามลำดับ เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อน โดยมีรูปแบบจากสัดส่วนมูลค่าการส่งออก คือ ปลาทั้งตัวแช่แข็ง 78.7% ปลานิลสดแช่เย็น 12.3% เนื้อปลาแช่แข็ง 4.2% และปลามีชีวิต 4.8% ทั้งนี้มีตลาดหลัก คือ กลุ่มตะวันออกกลาง 37.1% กลุ่มยุโรป 17.7% อาเซียน 17.6% สหรัฐฯ 10.0% ไต้หวัน 7.0% แอฟริกา 5.4 และอื่นๆ 5.2% ตามลำดับ

● การนำเข้าปลานิล

- ม.ค.-ก.ค. 61 ไทยนำเข้าปลานิลและผลิตภัณฑ์ 628.9 ตัน มูลค่า 82.2 ล้านบาท ปริมาณและมูลค่าเพิ่มขึ้น 109.9% และ 127.1% ตามลำดับ เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อน โดยมีรูปแบบนำเข้าเป็นเนื้อปลานิลแช่แข็ง 89.9% และปลาทั้งตัวแช่แข็ง 10.1% ตามลำดับ ส่วนใหญ่นำเข้าจากจีน 41.9% ไต้หวัน 32.1% กลุ่มอาเซียน 25.8% และเกาหลีใต้ 0.2% ตามลำดับ

ปริมาณและมูลค่าการส่งออกและนำเข้า (ปริมาณ : ตัน, มูลค่า : ล้านบาท)

เดือน/ปี	การส่งออก		การนำเข้า	
	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า
ก.ค. 60	459.3	29.0	25.2	2.8
มิ.ย. 61	1,670.5	58.0	49.3	9.6
ก.ค. 61	1,247.6	38.7	85.1	9.4
%Δ ก.ค. 60	171.6%	33.4%	237.7%	235.7%
%Δ มิ.ย. 61	-25.3%	-33.3%	72.6%	-2.1%

ที่มา : กลุ่มวิเคราะห์การค้าสินค้าประมงระหว่างประเทศ กรมประมง

2. สถานการณ์ภายนอกประเทศ

2.1 การผลิต

- ผลผลิตปลานิลโลกในปี 2558 จำนวน 6.31 ล้านตัน เพิ่มขึ้น 5.8% จากปีก่อน เป็นผลผลิตจากการเพาะเลี้ยง 5.67 ล้านตัน (89.9%) และจากการจับ 0.64 ล้านตัน (10.1%) ซึ่งผลผลิตส่วนใหญ่อยู่ในกลุ่มประเทศเอเชียถึง 4.14 ล้านตัน คิดเป็นสัดส่วน 65.7% ของผลผลิตปลานิลโลก (FAO, October 2017)

2.2 การตลาดและการค้า

- เอเชียยังคงเป็นภูมิภาคที่ผลิตปลานิลเป็นหลัก เนื่องจากเป็นปลาที่นิยมบริโภคอย่างแพร่หลาย ส่วนใหญ่ผลิตเพื่อบริโภคภายในประเทศ ยกเว้นประเทศจีน ในช่วงห้าเดือนแรกปี 2561 มีการซื้อขายปลานิลในตลาดต่างประเทศ 300,000 ตัน โดยมีจีนเป็นผู้ส่งออกรายใหญ่ ขณะที่สหรัฐฯเป็นผู้นำเข้ารายใหญ่ 54,000 ตัน คิดเป็นร้อยละ 18 สำหรับญี่ปุ่นก็มีการนำเข้าปลาน้ำจืดแช่แข็งเพิ่มขึ้นในช่วงครึ่งปีแรก 2561 ร้อยละ 5.3 ได้แก่ ปลานิล และปลาสาวย (INFOFISH International 5/2018)

- USA เป็นผู้นำเข้าปลานิลรายใหญ่ของโลก ม.ค.-ก.ค. 61 ปริมาณ 97,204.6 ตัน มูลค่า 363.5 ล้านบาท ปริมาณและมูลค่าลดลง 5.4% และ 5.8% ตามลำดับ เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อน โดยมีรูปแบบการนำเข้าดังตาราง :

การนำเข้าผลิตภัณฑ์ปลานิลของสหรัฐอเมริกา ปี 2561 (ม.ค.-ก.ค.) หน่วย : ปริมาณ (ตัน), มูลค่า (ล้านUSD)

Products	2560 (ม.ค.-ก.ค.)		2561 (ม.ค.-ก.ค.)		อัตราการเปลี่ยนแปลง (%)	
	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า
1. Tilapia Fillet Frozen	67,224.6	256.2	60,958.5	233.0	-9.3	-9.0
2. Tilapia Fillet Fresh	14,192.1	92.3	12,976.7	86.1	-8.6	-6.6
3. Tilapia Frozen	20,314.9	34.3	21,962.4	39.7	8.1	15.8
4. Tilapia Fresh	1,005.3	3.0	1,272.4	4.6	26.6	50.6
5. Tilapia Meat Fresh	33.1	0.1	34.6	0.1	4.4	7.0
Total	102,770.1	385.8	97,204.6	363.5	-5.4	-5.8

ที่มา : www.st.nmfs.noaa.gov

3. ปัญหาอุปสรรค

- เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นรายย่อย ขาดแคลนเงินทุน จึงยังคงมีการเลี้ยงรูปแบบเดิมและขาดทักษะในการแปรรูปและการตลาด ส่งผลให้เกษตรกรมีรายได้ต่ำ

- การรวมกลุ่มของเกษตรกรยังไม่สามารถใช้เป็นเครื่องมือในการต่อรองเรื่องราคาจำหน่ายผลผลิต เนื่องจากขาดทักษะการจัดการด้านการตลาดในเชิงธุรกิจที่ต้องบริหารการผลิตให้ได้ปริมาณและคุณภาพตามที่ตลาดต้องการ

- การผลิตยังขาดระบบบริหารจัดการที่ดีตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำที่ดี (GAP) ตั้งแต่โรงเพาะฟัก การอนุบาล ตลอดจนถึงกระบวนการเลี้ยงปลานิล

- ปัญหาผลผลิตปลานิลล้นตลาดในช่วงปี 2560 จนถึงปัจจุบัน เนื่องจากเกษตรกรลงปลูกปลาพร้อมกัน ส่งผลให้ผลผลิตออกมาพร้อมกัน อีกทั้งพ่อค้ามีการนำผลผลิตจังหวัดใกล้เคียงมาจำหน่ายในพื้นที่ของตนซึ่งผลผลิตล้นอยู่แล้ว ก็ยิ่งทำให้ราคาปลานิลตกต่ำ

- ปัญหาจากอุทกภัยบางพื้นที่ อาจส่งผลให้เกษตรกรจับปลาจำหน่ายก่อนกำหนด เพื่อหลีกเลี่ยงความสูญเสีย

4. แนวทางแก้ไขปัญหาอุปสรรค

- จัดทำโครงการพัฒนาเกษตรกรเข้าสู่ Smart Farmer เพื่อพัฒนาศักยภาพทั้งด้านการผลิต การแปรรูป การตลาด และการเป็นผู้ประกอบการรายย่อยในอาชีพด้านการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ

- จัดทำโครงการระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่ (ปลานิล) 2561 เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต ยกกระดับมาตรฐานฟาร์มให้ได้ GAP เพิ่มขึ้น การเพิ่มมูลค่าสินค้าประมง การส่งเสริมให้มีการรวมกลุ่มของเกษตรกร รวมถึงมีการวางแผนการผลิตให้

สอดคล้องกับความต้องการของตลาด

- เกษตรกรควรล้อมตาข่ายที่มีขนาดตาเล็กกว่าตัวปลาบริเวณขอบบ่อปลาให้สูงกว่าระดับน้ำที่จะท่วมถึง เพื่อป้องกันการหลุดรอดของตัวปลาในช่วงน้ำท่วม

ผู้จัดทำรายงาน : เกวลิน หนูฤทธิ์ กลุ่มเศรษฐกิจการประมง
โทร. 0 2562 0600-15 ต่อ 13515